

חוק דמי מחלה, תשל"ו - 1975

1. בחוק זה -

הגדרות

"הסכם קיבוצי" - כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957; בין שנעשה והוגש לרישום לפי החוק האמור ובין אם לאו, או הסדר קיבוצי אחר, לרבות צו הרחבה לפי החוק האמור;

"עובד" - עובד שענין תשלום לתקופת מחלה אינו מוסדר לגביו על-פי הסכם קיבוצי;

"עובד במשכורת" - עובד שעיקר גמול עבודתו משתלם על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר;

"עובד בשכר" - עובד שאינו עובד במשכורת;

"מחלה" - אי-כשרו של העובד לעשות עבודתו, הנובע, על-פי ממצאים רפואיים, ממצב בריאות לקוי;

"תקופת גמול" - כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה.²

2. (א) עובד שחלה יהיה זכאי לקבל ממעבידו תשלום על-פי חוק זה בעד תקופת מחלתו (להלן - דמי מחלה) אולם בכפופות לתקופת הזכאות המקסימלית כאמור בסעיף 4; "תקופת מחלה", לענין זה, לגבי עובד במשכורת - כל ימי מחלתו לרבות ימי מנוחה שבועית וחגים, ולגבי עובד בשכר - הימים שהיה עובד אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה אילולא מחלתו.

הזכות לדמי מחלה

(ב) שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר נהלים הכרוכים בקבלת דמי מחלה, לרבות מסירת פרטים וראיות למעביד בקשר למחלה.

3. (א) נקבע על-פי ממצאים רפואיים שהעובד מסוגל, בפרק זמן מסוים, לבצע עבודתו באופן חלקי או לבצע עבודה מתאימה אחרת, מלאה או חלקית, והמעביד הציע לו עבודה כאמור - לא יהיה העובד זכאי לדמי מחלה בעד אותו פרק זמן אלא להשלמת ההפרש שבין השכר המשתלם לו בעד עבודה כאמור או שהיה משתלם לו אילו עבד בה, לבין סכום דמי המחלה שהיה מגיע לו אילולא הוראות סעיף זה (להלן - ההפרש).

עבודה מתאימה אחרת או עבודה חלקית

(ב) לענין סעיף זה, "עבודה מתאימה" - עבודה שהיא מסוג העבודה העיקרית שבה עבד העובד תוך שלוש השנים שקדמו בתכוף למחלתו, או עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית, רמת השכלתו, מצב בריאותו וכשרו הגופני, ובלבד שאינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

4. (א) תקופת הזכאות לדמי מחלה לא תעלה על תקופה מצטברת של יום וחצי לכל חודש עבודה מלא שהעובד עבד אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה החל מהיום שבו חל עליו חוק זה ולא יותר מ-90 יום, בניכוי התקופה שבעדה קיבל העובד דמי מחלה על-פי חוק זה או קיבל הפרש כאמור בסעיף 3(א); ואולם אם היה ההפרש כאמור פחות ממחצית

תקופת הזכאות המקסימלית לדמי מחלה

1 ס"ח 221 תשי"ז, עמ' 63.

2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

דמי המחלה שלהם היה זכאי העובד לולא הוראות סעיף 3(א), תנוכה מתקופת הזכאות לדמי מחלה מחצית התקופה שבה קיבל העובד הפרש כאמור.

(ב) עובד שבחודש פלוני לא עבד אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה בכל ימי העבודה שבאותו חודש, יראו, לענין סעיף קטן (א), 25 ימי עבודה כחודש עבודה מלא וחלק של חודש עבודה מלא יזכה את העובד בימי מחלה יחסיים.

(ג) התקופה שבה קיים לגבי עובד ביטוח דמי מחלה על-פי הוראות סעיפים 9 ו-10 לא תובא בחשבון לענין חישוב תקופת הזכאות המקסימלית לדמי מחלה, אולם תקופת זכאותו לדמי מחלה של עובד שנעשה לגביו ביטוח כאמור תעמוד לו לגבי כל תקופת מחלה שבעדה אין הוא זכאי לתשלום בהתאם לתנאי הביטוח, למעט תקופת המתנה או אכשרה לדמי מחלה המתחייבת מתנאי הביטוח.

(ד) שר העבודה, באישור ועדת העבודה של וזכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר שיטת חישוב תקופת הזכאות ובדבר תקופות עבודה והפסקות עבודה שיובאו בחשבון לענין זה, ובלבד שיראו כעבודה גם כל הפסקה בעבודה שבעדה זכאי העובד לשכר או לתשלום אחר שדינו כדין שכר.

שיעור דמי מחלה

5. שיעור דמי המחלה יהיה –

- (1) לעובד במשכורת – שבעים וחמישה אחוזים משכר העבודה שהיה זכאי לקבל בתקופת זכאותו לדמי מחלה אילו המשיך לעבוד;
- (2) לעובד בשכר – שבעים וחמישה אחוזים משכר העבודה היומי הממוצע כפול במספר הימים שבעדם הוא זכאי לדמי מחלה; שכר העבודה היומי הממוצע הוא הסכום היוצא מחילוק שכר רבע השנה שקדמה למחלה במספר 75; היו ברבע השנה כאמור חדשי עבודה לא-מלאה, יחושב השכר היומי הממוצע לפי רבע השנה של העבודה המלאה ביותר שבשנים-עשר החדשים שקדמו למחלה, הכל לפי בחירת העובד.

רכיבי השכר לענין דמי מחלה

6. (א) רכיבים אלה יובאו בחשבון השכר המשמש בסיס לחישוב דמי המחלה:

- (1) שכר יסוד;
- (2) תוספת ותק;
- (3) תוספת יוקר המחיה או פיצוי בעד התייקרות;
- (4) תוספת משפחה;
- (5) תוספת מחלקתית או מקצועית.

(ב) לא היה שכר העובד משתלם לפי הרכיבים המנויים בסעיף קטן (א) או לפי חלק מהם, יובא בחשבון לענין סעיף קטן (א) שכרו המשתלם לו בעד יום עבודתו הרגילה בצירוף כל תוספת מהתוספות האמורות בסעיף קטן (א) שהשתלמה לו.

(ג) שר העבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת רשאי לקבוע בתקנות שיטה אחרת או רכיבים אחרים לענין השכר שישמש בסיס לחישוב דמי מחלה.

מועד התשלום

7. דמי המחלה ישולמו במועד שבו היה חל תשלום שכר העבודה לגבי התקופה שבעדה זכאי העובד לדמי מחלה; אולם שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת העבודה של הכנסת מועד אחר לתשלומם.

8. דין דמי מחלה מעביד כדין שכר עבודה לכל דבר.
9. ביטוח דמי מחלה מעביד יהיה פטור מחובתו לשלם דמי מחלה לעובדו על-פי הוראות סעיפים 2 עד 8 –
- (1) אם הוא ביטח את העובד ביטוח דמי מחלה בקופת הגמל שבה מבוטח בביטוח דמי מחלה המספר הגדול ביותר של עובדים בענף שבו מועסק העובד, המבוטחים בביטוח האמור מכוח הסכם קיבוצי, כתנאים שאינם נופלים מתנאי ביטוחם;
- (2) בהעדר הסכם קיבוצי כאמור בפסקה (1) – אם הוא ביטח את העובד ביטוח דמי מחלה בקופת גמל שניתנה לגביה הסכמתו בכתב של העובד, ובלבד שהביטוח יהיה בתנאים שאינם נופלים מאלה שלפיהם מבוטח בביטוח כאמור המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה מכוח הסכם קיבוצי;
- (3) לא ניתנה הסכמת העובד כאמור בפסקה (2) – אם הוא ביטח את העובד ביטוח דמי מחלה בקופת הגמל שבה מבוטח בביטוח זה המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה, בתנאים שאינם נופלים מתנאי ביטוחם.
10. ניתנה הסכמה בכתב לענין סעיף 9 מאת רוב העובדים במקום עבודה פלוני, יראו בכך כאילו ניתנה הסכמתם של כל העובדים באותו מקום עבודה.
11. עובד שבתקופת מחלתו עבד למעשה בשכר או בתמורה אחרת לא יהיה זכאי לדמי מחלה עקב אותה מחלה, ואם כבר שולמו רשאי המעביד לנכותם מכל סכום שהוא חב לעובד.
12. עובד הזכאי לתשלום על-פי כל חיקוק בעד תקופת אי-כושר לעבודה מטעמי בריאות, למעט תשלום בעד נכות או פיצויים מכוח פקודת הנזיקין [נוסח חדש]³, לא יהיה זכאי לדמי מחלה על-פי חוק זה לגבי התקופה שבעדה הוא זכאי לתשלום כאמור ולגבי כל תקופה שנקבע במפורש באותו חיקוק שאין העובד זכאי לתשלום בעדה עקב המחלה.
13. היה העובד זכאי לדמי מחלה הן לפי חוק זה והן לפי תנאי העבודה המוסכמים בינו לבין מעבידו או הנהוגים במקום עבודתו, יהיה זכאי לדמי מחלה לפי אחת מהעילות האמורות, לפי בחירתו.
14. (א) שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.
(ב) תקנות לפי חוק זה יכול שיהיו לגבי כלל העובדים או המעבידים או לגבי סוגים מהם.
15. תחילתו של חוק זה ביום כ"ח בטבת תשל"ו (1 בינואר 1976).

הסכמה

שלילת הזכות לדמי מחלה

תחלת דינים אחרים

שמירת זכויות

ביצוע ותקנות

תחילה

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

75% משכר העבודה ובמכסה של שכר יום וחצי על כל חודש עבודה עד 90 יום. דמי המחלה דינם כדין שכר עבודה והם ישולמו במועד שבו משתלם שכר העבודה הרגיל.

המעביד יהיה רשאי להשתחרר מחובתו לשלם דמי מחלה אם הוא ביטח את עובדיו בקופת גמל על פי התנאים המקובלים באותו ענף.

הצעת החוק אינה באה לגרוע מזכות עובד לדמי מחלה המוסכמים בינו לבין מעבידו בהסכמים אישיים או בהסכמים קיבוציים.

חבר הכנסת מ' שחל

בתחיקת העבודה בישראל אין שום הסדר המבטיח תשלום דמי מחלה לעובדים שכירים, ומקום שזכות אל-מנטרית זו קיימת היא מושתתת על הסכמי עבודה וצווי הרחבה.

ברם, על חלק מכלל העובדים השכירים במדינה לא חלים הסכמים קיבוציים וצווי הרחבה, ועל כן עובדים אלה אינם זכאים לתשלום כלשהו בעת מחלה.

הצעת חוק זו נועדה להבטיח המשך תשלום שכר לעובדים אלה בעת מחלתם ומצוקתם.

לפי ההצעה יקבלו עובדים שלא חל עליהם הסכם קיבוצי או צו הרחבה דמי מחלה ממעבידם בשיעור של

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם חבר הכנסת:

חוק לתיקון פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), תשל"ז-1975

הוספת סעיף 12א

1. בפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943, אחרי סעיף 12 יבוא:

12א. סכום הפיצויים אשר ישולם לבעל זכות במקרקעין על-פי פקודה זו, יהא צמוד למדד יוקר המחיה.

2. הוראות סעיף 12א לפקודה יחולו על כל מקרקעין אשר כיום פרסומו של חוק זה תחילה טרם שולמו הפיצויים עליהם.

דברי הסבר

וחמור מכל הוא, שעד אשר בעל המקרקעין מקבל את הפיצויים, בין לפני בירור משפטו בין לאחר בירור משפטו, חולף זמן רב מאד, וסכום הפיצויים, אף אם מת-ווספת אליו ריבית נמוכה (אשר עליה משולם מס הכנסה) - הופך להיות מגוּחך וחסר ערך.

יש להבטיח כי בעת התשלום יהיו הפיצויים מתאימים לערך הכסף ביום התשלום ולא ביום ההפקעה. הצעת חוק זו באה להבטיח את שמירת ערך הפיצויים.

חבר הכנסת משה נסים

הפקעת מקרקעין מאדם מסיבה לו נזק רב. אמנם החוק מחייב תשלום פיצויים בשל ההפקעה, והם נקבעים כביכול על-פי מחיר השוק ביום ההפקעה. ברם, השור-מות שהרשויות המפקיעות משיגות הן בדרך כלל מוגזמות כלפי מטה ורק לעתים רחוקות מוצע פיצוי מניח את הד-עת לבעל המקרקעין. ולא זו בלבד, אלא שהמשא ומתן על תשלום הפיצויים הוא תמיד ממושך, מסובך ומייגע ואף מחייב את בעל המקרקעין בהוצאה כספית גדולה להכנת דרישתו לפיצויים אשר אין הוא מפוצה בנינה.

1 ע"ר, 1943, תרט' 1, עמ' 32.